

Spis treści

Wprowadzenie.	7
1. Czym jest filozofia?	13
<i>Skończoność człowieka a kwestia zbawienia</i>	15
<i>Filozofia i religia: dwa przeciwne podejścia do kwestii zbawienia.</i>	18
<i>Trzy wymiary filozofii: intelektualne ujęcie tego, co jest (teoria), pragnienie sprawiedliwości (etyka) i poszukiwanie zbawienia (mądrość).</i>	27
2. Przykład filozofii starożytnej. Umiłowanie mądrości według stoików	33
I. <i>Theōría</i> : kontemplacja porządku kosmicznego.	36
II. Etyka: sprawiedliwość, która za wzór bierze porządek kosmiczny	47
III. Od umiłowania mądrości do praktykowania mądrości: nie należy bać się śmierci, jest ona tylko przejściem, ponieważ jesteśmy wieczną częścią kosmosu	52
<i>Kilka ćwiczeń w mądrości, żeby w praktyce zrealizować dążenie do zbawienia</i>	61
<i>Dwa wielkie zła: ciężar przeszłości i miraż przyszłości</i>	61
<i>Mieć nieco mniej nadziei, trochę bardziej kochać</i>	64
<i>Obrona nieprzywiązywania się</i>	69
<i>„Gdy nadejdzie katastrofa, będę na nią przygotowany”: myśl o zbawieniu, którą trzeba wyrazić w czasie przyszłym uprzednim</i>	71

3. Zwycięstwo chrześcijaństwa nad grecką filozofią. . .	77
I. <i>Theōria</i> : jak to, co boskie, przestaje być utożsamiane z kosmicznym porządkiem, by wcielić się w osobę – Chrystusa; jak religia zachęca nas do ograniczania użycia rozumu po to, żeby zrobić miejsce wierze	81
II. Etyka: wolność, równość, braterstwo – narodziny nowoczesnej idei człowieczeństwa.	96
III. Mądrość: nauka o zbawieniu przez miłość, która wreszcie obiecuje nam osobistą nieśmiertelność. . . .	105
4. Humanizm albo narodziny nowożytnej filozofii . .	125
I. Nowa teoria poznania: porządek świata, który nie jest dany, lecz skonstruowany	131
II. Rewolucja etyczna, równoległa do rewolucji teoretycznej: jeśli wzór do naśladowania nie jest już dany, jak natura starożytnym, to trzeba go wymyślić... . .	136
<i>Różnica pomiędzy zwierzęcością a człowieczeństwem według Rousseau: narodziny etyki humanistycznej</i>	<i>139</i>
<i>Trzy zasadnicze konsekwencje nowej definicji różnicy między zwierzęcością a człowieczeństwem: tylko ludzie są sobie równi w godności, niepokoju moralnym i są nośnikami historii . . .</i>	<i>149</i>
<i>Spuścizna po Rousseau: definicja człowieka jako „wynaturzonego zwierzęcia”</i>	<i>156</i>
<i>Kantowska moralność a podstawy myśli republikańskiej: „dobra wola”, bezinteresowne działanie i uniwersalność wartości.</i>	<i>159</i>
<i>Moralność arystokratyczna i moralność merytokratyczna: dwie definicje cnoty i dwa sposoby określania wartości pracy</i>	<i>164</i>
<i>„Cogito” Kartezjusza lub początki filozofii nowożytnej</i>	<i>173</i>
III. O etycznym pytaniu o kwestię zbawienia: w czym tych dwóch spraw nie należy nigdy mylić	181
<i>Pojawienie się nowoczesnej duchowości : jak myśleć o zbawieniu, jeśli świat nie jest harmonijnym porządkiem, a Bóg umarł</i>	<i>184</i>

5. Postmodernizm. Przypadek Nietzschego	191
I. Poza <i>theōria</i> : „wiedza radosna”, która pozbyła się kosmosu, boga i „bożków” rozumu	201
A. Teoria poznania: w jaki sposób genealogia zajmuje miejsce <i>theōria</i>	203
B. Ontologia: definicja świata jako chaosu, w którym nie ma nic kosmicznego ani boskiego.	206
Siły „reaktywne”, czyli negacja świata zmysłowego, znajdując wyraz w drogiej nowożytnemu racjonalizmowi „woli prawdy” i osiągają szczyt w ideale demokratycznym	210
W jaki sposób siły „aktywne” lub afirmacja ciała wyrażają się w sztuce – a nie w nauce – i osiągają swój szczyt w „arystokratycznej” wizji świata	218
II. Poza dobrem i złem: moralność immoralisty lub kult „wielkiego stylu”	223
Wola mocy jako najgłębsza istota Bytu. Prawdziwe i fałszywe znaczenie pojęcia woli mocy.	232
Konkretny przykład „wielkiego stylu”: gest swobodny i gest zablokowany. Klasycyzm i romantyzm	233
III. Niesłychana myśl o zbawieniu: doktryna <i>amor fati</i> (miłości chwili obecnej, przeznaczenia) „Niewinność stawania się” i wieczny powrót	239
Sens wiecznego powrotu: nauka o zbawieniu, które wreszcie jest całkowicie ziemskie, bez bożków i bez Boga	241
Nauka o <i>amor fati</i> (miłości tego, co teraźniejszy): uciekać od ciężaru przeszłości i obietnic przyszłości	247
Niewinność stawania się lub zwycięstwo nad strachem przed śmiercią	250
Krytyka i interpretacja Nietzschego	252
6. Po dekonstrukcji. Filozofia współczesna	259
Pierwsza możliwość, która stoi przed filozofią współczesną: kontynuować drogę dekonstrukcji otwartą przez Nietzschego, Marksa i Freuda...	261

<i>Jeśli dekonstrukcja obraca się w cynizm, jeśli jej krytyka „bożków” uświęca świat taki, jaki jest, jak z kolei ją przekroczyć?</i>	264
<i>Nadejście „świata techniki” według Heideggera – wycofanie kwestii sensu</i>	269
<i>O różnicy między nowożytną nauką a współczesną techniką</i>	272
<i>Przejdźcie od nauki do techniki: śmierć wielkich ideałów lub zniknięcie celów na rzecz środków</i>	274
<i>Filozofia współczesna ma przed sobą do wyboru dwie drogi: stać się uniwersytecką „dyscypliną techniczną” albo wreszcie zaangażować się w refleksję nad tym, czym ma być humanizm po dekonstrukcji</i>	281
<i>Po co, po dekonstrukcji, próbować myślenia o podstawach humanizmu, który pozbył się „bożków” metafizyki nowożytnej? Porażka materializmu</i>	286
I. <i>Theōría: ku nieznannej jeszcze myśli o transcendencji</i>	296
<i>O theōría jako autorefleksji</i>	303
II. <i>Etyka oparta na uświęceniu drugiej osoby: ubóstwienie człowieka</i>	307
III. <i>Ponownie przemyśleć kwestię zbawienia: Czemu służy własny rozwój?</i>	312
<i>Wymóg myślenia rozszerzonego</i>	312
<i>Mądrość miłości</i>	318
<i>Żaloba po kimś, kogo się kochało</i>	327
<i>Zamiast zakończenia</i>	333
<i>Bibliografia</i>	337

**Czy można kochać filozofię? Luc Ferry dowodzi, że nie można bez niej żyć!
Jego książka to remedium na nudę akademickich wykładów.**

Filozofia w wydaniu Luca Ferry to nie szkolne ćwiczenie, lecz zgodnie z najstarszą tradycją nauka życia. Filozofuje się po to, pisze Ferry, żeby „uratować własną skórę”. W swojej książce opowiada o europejskiej filozofii jako poszukiwaniu odpowiedzi na pytanie: jak nauczyć się nie drżeć na próżno wobec śmierci, przezwyciężyć banał codziennego życia, nudę, mijający czas? Kolejne wielkie filozoficzne doktryny to kolejne odpowiedzi, Ferry wnika w sens każdej z nich, pokazuje ich wartość, siłę przekonywania, a także niepokonalne ograniczenia. Rozwiewa złudzenia, ale nie traci wiary w wartość filozofowania jako drogi życia.

Ferry nie porzeka bowiem na opowiadaniu o poglądach innych filozofów, lecz przedstawia własną wersję wolnego od metafizycznych złudzeń humanizmu jako odpowiedzi na potrzeby chwili, na którą przypadło nasze życie. Jego centralnym pojęciem jest mądrość miłości: prawdziwa sztuka życia, rezultat dojrzałego, świadomego swoich sukcesów i porażek doświadczenia filozoficznego.

Adam Aduszkiewicz
dr filozofii, coach

Luc Ferry - francuski filozof, doktor nauk politycznych. Autor wielu książek, które doczekały się przekładów w dwudziestu pięciu krajach.

Za swoją książkę *Jak żyć?* Luc Ferry otrzymał w 2006 roku nagrodę literacką Prix Aujourd'hui, przyznaną we Francji za książkę o historii lub polityce dotyczącą czasów współczesnych.